

Izvanredno izdanje.

God. XXIX.

U Zadru, u Petak 15. Prosinca 1916.

Br. 99.

Smotra Dalmatinska

Dodatak „Objavitelju Dalmatinskomu“
(La Rassegna Dalmata)

Cijena je na godinu «Objavitelju Dalmatinskomu» i «Smotri Dalmatinskoj» za Austro-Ugarsku Kr. 10.—; samoj «Objavitelju Dalmatinskomu» Kr. 6.—; samoj «Smotri Dalmatinskoj» Kr. 6.—; Na polugodište i na tri mjeseca plaća se surazmjerno. Pojedini brojevi stoe 10 para, a zastareni para 20.

Pitanja za predbrojbu, uz koja nema dotičnih svota, ne će se ni u kakav obzir uzeti; pitanja za uvrste, uz koja nema prilične preplate, biti će povraćena. — Preplate se šalju poštanskim naputnicama. — Rukopisi se ne vraćaju. — Neplaćena se pisma ne primaju. — Pisma i novce treba šaljati «Uredu Objavitelja Dalmatinskog u Zadar»

IZLAZI SRIJEDOM I SUBOTOM

Zadar, 15. decembra.

Prigodom proslave stupanja na Prijesto Njegova č. i k. Apostolskog Veličanstva Cesara Karla, pristupiše, na 8 ovoga mjeseca, nakon svečane službe Božje, k preuzvišenom gosp. Namjesniku prisjednici Zemaljskog Odobora i narodni zastupnici, koji se u Zadru nalaze, a na čelu im Predsjednik dalmatinskog Sabora, presvijetli dr. Ivčević, da u ime cijele Dalmacije, izraze nepokolebitvu ođanost i privrženost Cesaru i vladalačkom Domu, s molbom da ovi njihovi izrazi budu doneseni do Previšnjeg znanja.

Na brzovav, kojim je Namjesnik to javio na Previšnjem mjestu, stigao je ovaj odgovor:

Njegovoj Preuzvišenosti Namjesniku Grofu Attemsu

Zadar.

BEČ. Česarski Dvor, 13. Dec. 1916.

Njegovo se c. i k. Apostolsko Veličanstvo udostojilo da sa osobitim zadovoljstvom i najsrdačnijom zahvalnošću primi od Vaše Preuzvišenosti podastrto poklonstvo pučanstva Dalmacije, koje se sinovi tako junački bore za domovinu.

Po Previšnjem nalogu

Barun Schiessl.

Blagostive, slatke i usrđne riječi kojima naš mladi Vlađar, Česar i Kralj Karlo, odgovara na prvi naš podanički poklon i pozdrav, odjeknut će veselo u cijeloj zemlji našoj, te će je ispuniti sa ponosom i radošću.

Svjetla se Kruna sa zahvalnošću sjeća junaštva dalmatinskih sinova, hrabrosti koju su oni pokazali braneći domovinu.

Hvala Tebi, slavni Česare i Kralju, koji si se već na tolikim međanima proslavio, hvala Tebi, junačko koljeno, na takom priznanju našeg junaštva. Kako u starije doba, tako i danas naš narod na potoke svoju krv lije, starom vjerom i starom hrabrošću, za cjelokupnu državu, da čuva svoju otadžbinu, Tvoju đejedinu, da je održani od tolikih dušmana.

Hvala Tebi, Cesare i Kralju; što je Tvoje, to je i naše blago; nećemo mi ni unaprijed požaliti krvni imanja, da Tebe i zemlju našu odbranimo i proslavimo. Mi smo poklonili Tebi, svjetli naš Vlađaru, i srca i desnice naše; nije ovo ljuto ratovanje, ma koliko dugo, naša srca potištalo, naše desnice izmorilo; nije, ma koliko teško, nama doteščalo.

Znamo mi, Svjetla Kruno, da je u Tebi srce viteško, ali i miroljubivo; prve carske Tvoje riječi odaše nam živu želju zlatnog srca Tvoga, da narođima svojima povratiš blagodati mira; obrađovao nas je glas da Tvoja vlađa i one saveznika naših ponudiše neprijateljima mir i poručile im spremnost našu da se otvore razgovori o miru. Bilo u dobar čas! Ali, ako bi jogunstvo neprijatelja Tvoje plemenite namjere razbilo, eto nas Česare i Kralju: Tvoja riječ naše poslušanje; srca su Ti naša uvijek rastvorena, desnice su Ti naše uvijek spravne; naš će narođ za Te i za domovinu milu još srčanje u rat srnuti, još hrabrije se dušmanima svetići i sa svojim junačkim mlađim Kraljem mlađe slave slaviti.

U to ime neka danas svaka koliba, svaka gruda zemlje naše odjekne usklikom: Živio Cesare i Kralj Karlo!

Smotra Dalmatinska

Dodatak „Objavitelju Dalmatinskomu“
(La Rassegna Dalmata)

Cijena je na godinu „Objavitelju Dalmatinskomu“ i „Smotri Dalmatinskoj“ za Austro-Ugarsku Kr. 10.—; samoj „Objavitelju Dalmatinskomu“ Kr. 6.—; samoj „Smotri Dalmatinskoj“ Kr. 6.—; Na polugodište i na tri mjeseca plaća se surazmjerno. Pojedini brojevi stoe 10 para, a zastareni para 20.

Pitanja za predbrojbu, uz koja nema dotičnih svota, ne će se ni u kakav obzir uzeti; pitanja za uvrstbe, uz koja nema prilične preplate, biti će povraćena. — Preplate se šalju poštanskim naputnicama. — Rukopisi se ne vraćaju. — Neplaćena se pisma ne primaju. — Pisma i novce treba šiljati u Uredu Objavitelja Dalmatinskog u Zadar.

IZLAZI SRIJEDOM I SUBOTOM

Prvih siječnja 1917. otvara se preplata na „Objavitelju Dalmatinski“ sa „Smotrom Dalmatinskom“ i na samu „Smotru Dalmatinsku“.

S obzirom na to što su uslijed sadašnjih prijelika, poskocići štamparski i drugi troškovi radi izdavanja tijek listova, to im je cijena od 1. siječnja 1917. površena kako slijedi:

Cijena je na godinu „Objavitelju Dalmatinskomu“ i „Smotri Dalmatinskoj“ za Austro-Ugarsku kr. 12, samoj „Objavitelju Dalmatinskomu“ kr. 6. samoj „Smotri Dalmatinskoj“ kr. 8. Na polugodište i na tri mjeseca plaća se surazmjerno. Pojedini brojevi „Objavitelja Dalmatinskoga“ stoe 10 para a pojedini brojevi „Smotre Dalmatinske“ isto 10 para. Zastareni brojevi para 20.

Župski uređi, pučke i gragjanske učione i samostani u Dalmaciji plaćaju za „Objavitelju Dalmatinski“ i za „Smotru Dalmatinsku“ kr. 4'80 na godinu, i to sve u jedan put i unaprijed.

Gospoda preplatnici, kojima preplata do spjeva, umoljena su da je na zgodno vrijeme obnovi, kako neće pretrptjeti prekidanja u primanju lista.

Pretplate se šalju poštanskim naputnicama Uredu „Dalmatinskog Objavitelja“ u Zadar.

RAT.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

Izveštaji aust. ugarskog i njemačkog glavnog stana od 13 i 14 o. m. nalaze se u „Objavitelju Dalmatinskog“.

Izveštaji bugarskog glavnog stana.

SOFIJA, 13. Izveštaj generalnog štaba, 12. decembra.

Maćedonska fronta:

U obliku Černe neprijatelj je preuzeo o podne napad protiv linije Paralovo-Makovo, ali je suzbijen sa najvećim gubicima po njega. Poslije iznovenične pripreme vatrom preduže protivnik napad na vis istočno od Paralova, koji se jednako potpuno izjavio. Istočno od Černe kod Gradešnice naše čete odbiše napad. Na Egjejskom Moru neprijateljske luke bombardovaše luke u zalivu Kavale i kod Makri.

Rumunjska fronta:

U Dobrudži obostrana slaba pješadijska i artillerijska vatra. U istočnoj Vlaškoj savezne su čete jednako gonile neprijatelja.

SOFIJA, 13. Izveštaj generalnog štaba, 13. decembra:

Maćedonska fronta:

Samo slaba artillerijska vatra; na mesta pavolski okršaji.

Rumunjska fronta:

U Dobrudži orijetka uzajamna artillerijska vatra. U istočnoj Vlaškoj savezne su armije prešle na stanovitim tačkama rijeke Jalomicu.

SOFIJA, 14. Izveštaj generalnog štaba, 14. decembra:

Maćedonska fronta:

U kraju oko Bitolja orijetka artillerijska vatra; u obliku Cerne živahnja djelatnost neprijateljske artillerije. Istočno od Cerne suzbili smo neprijateljski napad između Gradešnice i Tanove. S obre strane Vardara orijetka neprijateljska artillerijska vatra; tako i na fronti Bjelašice i na Strumi.

Naša Carica Zita.

(Svetetak).

Nadvojvoda povjeri svojoj majci zadatak da mu bude odvjetnikom kod majke princeze Zite. Nadvojvotkinja Marija Josipa obrati se poslije toga vojvotkinji Mariji Antoniji, koja se godine 1911. u junu nalazila u Pianore. Nadvojvotkinja saopćio vojvotkinji da kad bi želje srca njena sina naše odzivila, ona bi krenula sa Nadvojvodom Karлом u Pianore. Kad je stigao odmah nakon toga odgovor pristajanjan, Nadvojvoda uđesi svoje putovanje u Pianore, tako da je tamo došao baš na imendan Vojvotkinje Marije Antonije. Bila je to udovna pažnja, koju je Nadvojvoda Karlo iskazao svojoj budućoj punici. I zbilja zaruka bi izvršena na dan sv. Antona Padovanskoga. Na prinoši maloj svećanosti prisustvovali su pored članova porodice i prateće Nadvojvotkinje Marije Josipe i Nadvojvođe Karla glavne ličnosti dvora Vojvotkinje Marije Antonije Parmiske.

Nakon zaruke Vojvotkinja Marija Antonija, princa Zita, porodica i dvorjanstvo povratise se u Schwarzu na Steinfeldu, da tu, kao i svake godine, provedu ljetno. Otkad se povratise u Austriju, vrlo se često spominje mjestance na krajnjem južnom rubu Steinfelda kod Wiener-Neustadta. Za više go-

Rumunska fronta:

U Dobrudži orijetka artillerijska vatra i patroli okršaji. U istočnoj Vlaškoj saveznički jednako napredaju. Domagnuti odjelci naših četa dostiglo željezničku prugu Bulešić-Festeti. Ruske ratne lage bombardovau Balčik; četiri su stanovnika ubijena, a pet ih je ranjeno.

Hindenburg o vojenom stanju četvornog saveza.

BERLIN, 14. «Lokal-Anzeiger» piše, da je Hindenburg rekao jednemu dopisniku New-Yorkskog «Wordla»: Naše je vojničko stanje na svim frontama povoljno; u Rumunjskoj je pak izvrsno. Sa istekom možemo biti zadovoljni. Entente se sad opet nuda u 1917. godinu; njena davana želja da skrši Njemačku, ispunila bi se godine 1917. Neka samo dogrij, pak ćemo vidjeti, a i oni će vidjeti. O Austrijancima i Magjarima rekao je Hindenburg, da njemački vojskovođe znadu bolje nego iko na svijetu, koliko su u ovom ratu poradili za Njemačku. Kad je dopisnik stao da govori o miru, reče mu Hindenburg: Pitajte za to one onamo. Mi smo u ratu pobijedili, kad smo našim neprijateljima osuđili planove; to smo dosad činili pa to ćemo činiti do kraja.

Potpunjene lagje.

BERLIN, 13. Wolff Bureau javlja: Naše su podmornice potopile u istočnom Sredozemnom Moru 28. novembra i 3. decembra dva velika neprijateljska prijevozna parna broda od 5000 do 6000 tona, krcata ratnim materijalom. Oba su broda bila naoružana a pratištu ih razarači.

Promjene u voj. zapovjedništvu u Francuskoj.

ŽENEVA, 14. Javljuju iz Pariza: Predsjednik je republike potpisao dyje naredbe, po kojima viši zapovjednici francuske vojske general Joffre preuzimlje kod vlade mjesto stručnjaka savjetnika u pogledu ratne uprave, a viši zapovjednici sjeverne armije, sjevero-istočne armije i istočne armije suže svak svoju službu što se tiče vojne operacija a da više ne budu podvrgavani stonitom ograničenjima, kako su to prijašnje naredbe odregijevale.

Novi francuski vrhovni zapovjednik sjevernih i sjevero-istočnih armija.

PARIZ, 13. (Službeno.) General je Divelle imenovan vrhovnim zapovjednikom sjevernih i sjevero-istočnih armija.

Francuski admiral Fournet.

FRANKFURT, 13. Po vijesti agencije Havas u «Frankfurter Zeitung» francuski admiral Fournet, koji je zapovijedao entitetom eskadrom u Pireju, biće opozvan, a na njegovo mjesto imenovan pod-admiral Gaucher.

Za mir.

Nota ministra izvanjskih posala baruna Buriana bečkome Nunciiju.

BEČ, 13. Nota koju je ministar izvanjskih posala Burian upravio bečkome nunciiju, glasi: Sveti Otac duboko razočaren od krvavog prizora, kojemu je već od prekova dyje godine Evropu pozornicom, u svojoj se očinskoj brizi, koja obuhvaća cijelo čovještvo, nije se zadovoljavao samo ublaživanjem nevolje nebrojenih žrtava velikoga sukoba, nego je svaku prigodu prihvaćao, da izreče svoju želju i nadu, da će se primači čas, u koji će zaraćene Vlasti dokrajiti ubitacnu borbu, radi koje Evropi prijeti da će opustjeti. Poznato velikodusno osjećanje Djegevo Svetosti sklonuše c. i k. Vladi i Vlade njenih saveznika, da Sveti Sto-

lici saopće korak što su Austrija-Ugarska, Njemačka, Bugarska i Turska u namjeri, da povrate svijetu mir, danas preuzele kod onih neutralnih Vlasti, koje su se u neprijateljskim državama primile zaštite njenih državljana. Četiri savezne Vlasti, koje se u rasplanulom sporu nijesu dale voditi od osvajačke čežnje i drugog cilja nijesu imale nego braniti svoje postojanje i svoj nacionalni razvoj, mišljenja su, da je rat već došao do one točke, na kojoj zdrženi naporii njihovih protivnika mogu samo učiniti da se pogorša nevolja od koje čovečanstvo trpi, ali kako se može predvidjeti — ne mogu sprječiti da savezne Vlasti pribave sebi za buduće na javnstvu, koje one zahvaljuju uspjesima svojih hrvatskih vojska.

Povodeći se za željom, da na se ne preuzmu odgovornost — ako se bude rat nastavljati — što im vojeno stanje dopušta da uzmu na oko sa sporovima i pouzdanjem — i u tvrdoj volji, da učine sve što je u njihovoj moći da se prekine ostada uzaludno krvoproljeće, četiri su savezne Vlasti ponudile svojim saveznicima, da se zaprijedljeno razgovori, na koje će one donijeti svoje prijedloge o miru. One se nadaju da će se, u prosugivanju tih prijedloga uzimati u obzir prilike što su ih vojne operacije stvorile, te da će tako njihova ponuda moći da služi kao osnov za sklopljenje mira.

U uverjenju da će ova namjera simpatično odjeknuti u srcu Svetog Oca, koji će u plemenitosti svog osjećanja, uvažiti njen povod, c. i k. Vlada biće apostolskoj stolici u velike zahvalju, kad bi ona pružila ovaj inicijativu, a tim i nastojanju za mir, svoju moćnu potporu.

Izjave o noti četvornog saveza za mir.

U francuskog komori.

PARIZ, 14. Komora je primila sa 314 protiv 165 glasova rezoluciju o povjerenju. Ministar predsjednik Briand dao je ovu izjavu o ratnomu stanju: Francuska je u početku rata izdržala njemački udarac i osuđila odlučnu pobjedu. Njemački uspjesi nijesu nigdje bili odlučni. Istina je da je hrabri Rumunjski moralna uzmači; to je doduše žalosno; ali njena vojska, oslanjajući se na rusku vojsku, iznova će se oporaviti; jer još je daleći put do rješenja istočnog pitanja, i sutra će se nova fronta otvoriti, koja će neprijateljsku frontu potresi.

Što se tiče ponujenog mira, Briand reče: Mi u toj ponudi nazrijevamo krik da se zavaraju neutralci i njemački narod. Na taj krik ja ću po stoti put odgovoriti: Ne! vi se prvi napali! Na vama je odgovornost za krv prolivenu, ne na nama; nije istina da smo mi hteli ovaj strašni rat; bio nam je nametnut. Bethmann hoće da svojim narodima dade sve što oni mogu da zaželete za svoje dobro, a ostalim narodima nudi milostinju tim, što im je rado sklon obećati, da ih neće uništiti. To je manevra, to je pokus da se među saveznike posjede neslog, da se svijest smeti, da se narodi demoralizuju. U takim prilikama francuska će republika učiniti što je konvent učinio. (Jednudo odobravanje.)

U talijanskoj komori.

ZURICH, 14. (Talijanska komora.) Pri koncu jučerašnje sjednice ministar je izvanjskih posala Sonnino odgovorio na upit o ponudama četvornog saveza radi mira. Rekao je, da je doista primio od švajcarskog poslanika notu četvornog saveza, koji mu je izjavio, da mu nije namjera preuzeti bud kakov posredovanje, nego naprsto predati notu. U noti nijesu tačno naznaceni uvjeti s ko-

prigodom nekoga dogogjaja: «Ne znaju dobri ljudi, da na ovom svijetu nijesmo baš zato da se zabavljamo». Osobe, koje poznavaju princezu, složno pričavaju, da je njezin karakteristika velika, u nekim slučajevima skoro neshvatljiva dobrota. Pitao sam jednom prilikom, da li se princeza ne zna naljutiti. Odgovorije mi, da se princeza može zbog jedne ili druge stvari da razočasti, ali da se ne može nikada da rasudi, pak čak da i u neugodnim prilikama ostane vazda olijena umiljatost, princeza sunčanoga sijaja, koja bi htjela da svakoga obrađuje...»

Na 21. oktobra 1911. vjenčala se princeza Zita s mlađim nadvojvodom Karлом Franom Josipom.

Vjenčanje je obavljeno u Schwarzenau-u. Ova kneževska kćerka, koja je prije toga sa svojom obiteljju živjela u seoskoj osamlijenosti, na jednoč postade potpuno popularna. Omilj svakome. Gospogija prosta i bez nakita, puna ljubavi i dobrote; pobožne duše, a pri tom zanešena za svim onim što je užvisito, cisto i plemenito, zaljubljena u vječne čarke i obožava ih. Obiteljska je pokazala mlada naša Cesarska prigodom ovog rata, posjećujući naše ravnje i bolesne junake. Novine su nam često javljale kako bi svaki njen posjet u bonice za bolesnike trajao po nekoliko ura. Polazila je u svaku sobu, stupala je k svakoj postelji, upitivala je svakog pojedinačnog ranjenika, u njegovu materinskom jeziku, na koji li je način ranu zađobio, o njegovu životu i svojim; podarivala teško ranjene vojnike i molila prisutne liječnike, da bi uložili sve svoje znanje na liječenje onjek junakačijeh momaka; a oni jačnici ganuti i onako lijepo iznenagjeni, pa i najslabiji među njima, pridžali bi se kad je u sobu stupala, a pri svome odlasku čula bi visoka gospogija mnogo koje «Zbogom» i «Bog te blagoslovio» iz onjih vitezskih prsu.

Sretala bi blagoslovljena Svetjela Cesarska naša; sve ti cvjećem cvalo na novome sjajnom putu!

jima se predložilo da se prijegovori o miru zapođenu. Ja sam švajcarskom poslaniku odgovorio, da će se, naravno, pošto saslušam svoje kolege, sporazumjeti sa ostalim saveznim vlastima radi odgovora na notu. Ministar je zamolio zastupnika, da ne odgovarač pretrces tog pitanja, jer u tako delikatnim stvarima vrlo je važno, da saveznici sasvim složno postupaju, i to ne samo što se tiče surušine same stvari nego i njenog prethodnog uvažavanja. Zastupnik Baslini, koji je prikazao ugovor, odustao je, prama ministrovu preporuci, da ljudi primjedaba.

Ententine novine o noti četvornog saveza za mir.

PARIZ, 14. «Défut Journal» piše: Nota je četvornog saveza o miru manevra, koja ide za tim, da se uzemniri raspolaženje u zemljama Entente i da se sporazumne Vlasti razvoje.

LONDON, 14. «Daily Telegraph» naglašava, da saveznici, kao cjelina, moraju odgovoriti na prijedlog o miru, pa kaže: Glavna je svrha te ponude, da se učini utisak na neutralce.

Ministarska kriza.

BEČ, 14. Današnja «Wiener Zeitung» objavljuje ovo previšnje ručno pismo:

Dragi dr. pl. Koerberu!

MÜNCHEN. — r stigao u po-dne u München. Na stan-ga je Ludvig srdačno dočekao. Car i Kralj odvezose se u dvor usred burnih ovacija nagomilana svijeta.

Novi francuski kabinet.

DARIZ. 13. Vjest agencije «Havas». Novi se kabinet ovakvo sastavio: predsjedništvo i izvanjski poslovi Briand, pravda i nastava Viviani, financije Ribot, unutrašnji poslovi Malvy, rat general Lauteng, mornarica admiral Lacaze, gospodarstvo Clementel, transporti te civilna i vojnička opskrba Herriot, kolonije Doumerges, oružavanje i provizije ratnog materijala Thomas.

Eksplozija u Felixdorfu.

BEČ, 12. Danas u noći nastade eksplozija u tornicu praha u Felixdorfu. Od nekih 80 zgrada, od kojih se sastoji tvornica, jednaest ih propadoše. Druge su zgrade manje oštećene. U mjestu Felixdorfu uslijed potresa prouzročene su veće štete na zgradama, krovovi su podignuti, štropovi se strušile, a mnogi su prozori razlupani. Žrtve eksplozije su jedan mrtav, dva iščezla, sedamnaest ranjeno. Uzrok je eksploziji do sada nepoznat.

† Cesar i Kralj Franjo Josip I.

Velikome mužu dužnosti.

T. T. T.

Car Franjo Josip I. pripada već sa cijelim svojim djelovanjem povijesti. Nije se sam ubrajao u velike među Habsburgovcima i nikada ne osjećaše potrebe bučnoga odobravanja za Svoju ličnost. I u prvim danima mladosti i kao klonuli starac bijaše On samo tih čovjek potpuno vršenja dužnosti. Samo ovo uživljeno shvaćanje Svoga vladalačkoga zvanja, potkrijepljeno dubokom vjerom, uzdrža Ga kroz sve bure i oluje života na stazi, kojom je udario. Tih i bez buke, gotovo plaho kloneći se javnosti, živilaše Franjo Josip za svoje narode. No svi mi ipak osjećasmo, kako jasno, kako svom dušom dobr Car za nas živilaše, i u tome je bila gotovo sva čarobna snaga, koja obavijaše posvećeno lice Vladarevo. — Sve na Dijem bijaše pravo i istinito, ništa varavo i namješteno. Iskreno je za svakoga kucalo Njegovo veliko, plemenito srce, iskrena susretljivost bijaše jedino, što je zahtijevao od Svojih naroda. To bijaše ono ēnesto, ona izrazita osobnost, koja je svakoga osvajala, svakoga oduševljavala. Svakog patriotizam, s koje mu drago strane on potjecao, bijaše Mu po cudi, samo ako je bio austrijski.

Car je Franjo Josip imao žarku, požrtvovnu ljubav svih Svojih naroda, koja bi se pri svakoj novoj boli tek pravo rasplamjela. A kada je valjalo Cara i Carstvo obraniti od cijelog sveta dušmana i izdajnika, zapisaše narođi Djegovi krvlju srca svoga starodrevnu zakletvu: «Blago, život, sve za Cara, sve za Cara i za Dom!»

Možda se je doduše plemeniti, veliki muž nadao, da će kao proširitelj Carstva Svojim narodima moći oglasiti blagoslovljeni mir, no Provinost je odredila drugačije.

A sada snijav mirno, Ti dobri, sjedi Care, u grobnici Tvojih otaca, jer Tvoji će narodi vjerno slijediti Tvoj primjer, ići stazom dužnosti da dovrši djeło, započeto Tvojom rukom. Kod Tebe neka se jednom zauvijek zeleni njihov lovovrijenac, a svjetli Ti angeli i Tvoji blaženi ratnici donijeli u rajske visine glase o ljubavi, vjernosti i zahvalnosti Tvoje djeće!

Ti možeš počivati, veliki mužu dužnosti, jer Tvoje je djeło dovršeno! Moćni, ujedinjeni, nesavladivi stoje simboli Austrije:

Car — narodi — vojska.

DALMATINSKE VIJESTI

P. P. gospodin Namjesnik grof Attems kako nam danas javljaju već je stigao u Beč.

Duhan i cigarete, božični dar našim vojnicima na bojnom polju.

Već početkom rata uređ za ratno staranje u Beču pokrenuo je sakupljanje duhana i cigareta za naše hrabre vojnike na bojištu. Dalmatinsko pučanstvo podatljivo se uvijek sjećalo svojih milih zemljaka na bojnom polju, pa je obilnim i mnogobrojnim prinosima poduprlo aktivnost, tako da je ratni pomoćni ured u više prigoda mogao poslati na razne komande dalmatinskih regimenta veće količine duhana. Koliko su se vojnici tim darovima obrađovali najbolje dokazuju mnogobrojna pisma, što ih je pomenuti ured sa ratištu primio.

I ove godine, prigodom božićnih blagdana, ratni pomoćni ured na Namjesništvo u Zadru upravlja dalmatinskom pučanstvom, svim društvinama i organizacijama, novčanim zavodima, općinama i školama topli poziv i preporuku, da makar i skromnim darom nešto doprinesu kako bi naša junaka braća među višeskim mukama koje moraju snositi, i poređ kogih, boreći se lavljomi srčanošću, zadivise čitav svijet, osjetili na božićne blagdale, da ih na dalekim krvavim bojnim poljama prati misao svojih zemljaka.

Prinosi bilo u naravi ili u novcu, neka se pošalju na:

Ratni pomoćni ured pri c. k. dalmatinskom Namjesništvu.

Proslava uzašašća N. V. Cesara i Kralja Karla I. na prijestolje u c. k. hrvatskoj gimnaziji u Zadru.

Povodom uzašašća Njegova c. i. k. Apostolskog Veličanstva Cesara i Kralja Karla I. na slavno prijestolje Habsburgovaca imala je c. k. gimnazija s hrvatskim nastavnim jezikom skromnu svečanost dne 8. decembra. U 8 sati u jutro bila je za zavod u crkvu sv. Simuna sv. Misa, za koje je pjevački zbor učenjaci pjevalo «Te Deum» i prvu kifiku carkevke. Službi Božjoj prisustvovao je naravski i učiteljski zbor. Iza službe Božje skupila se je sveukupna školska mlađeš sa svojim učiteljima u dvostrani za gimnastiku, za tu proslavu uređenoj, gđe je upravitelj zavoda Vilim Gross držao prigodni

govor pozivajući na svršetku slušaoce, da i ovi kao svi podanici naše carevine u smislu oporuke blagopokojnoga Cara i Kralja Franje Josipa I. iskažu jednake patriotske osjećaje Njegovu nasljeđniku Karlu I., kojega i ovaj zavod pozdravlja sa srdačnim «Živo!» Iza govora otpjeva pjevački zbor drugu kriticu carevke.

Per la morte di S. M. l' Imperatore Francesco Giuseppe.

La Pia Unione delle Figlie di Maria di S. Giorgio in omaggio ossequente alla memoria del venerissimo, defunto nostro Imperatore Francesco Giuseppe I. ed a suffragio dell'anima della Maestà Sua, si è raccolta la mattina del 9 corr. nella Chiesa di S. Maria, ove il m. r. Direttore del sodalizio ha celebrato una Santa Messa di Requie. Nella Chiesa stessa la mattina del giorno innanzi, per festeggiare l'avvenimento al Trono delle Loro Maestà Imperatore Carlo I. ed Imperatrice Zita, le congrega offrirono la S. Comunione e dopo la S. Messa si recitarono preci per implorare agli augustinissimi Sovrani le celesti benedizioni e prospera lunga vita. Nelle ore pomeridiane dopo la benedizione col Venerabile preceduta dalla preghiera pel Sovrano, fu cantrato l'Inno dell'Impero con accompagnamento dell'armonium.

La Direzione della Pia Unione umiliò pure al Trono Imperiale a mezzo della Cancelleria di Gabinetto di Sua Maestà un riverente omaggio a nome di tutte le ascritte.

Poštanske vijesti.

U predjelima Albanije, zaposjednutim od austro-ugarske vojske, bili su otvoreni i predani javnom prometu c. i. k. etapni i brzojavni uređi: Lesch, Tirana, Durz, Elbassan i Kula-Lums.

U poštanskom saobraćaju sa ovim etapnim poštanskim uređima, priprešene su ove pošiljke: pri predaji: dopisnice, otvorena pisma, tiskanice (novine), uzorci robe i otvoreno predani vrijednosni listovi; pri razdaji: dopisnice otvoreno predana pisma, tiskanice (novine), uzorci robe i otvoreno predani vrijednosni listovi.

Osim toga u tom su prometu dopušteni toliko službeni, koliko privatni poljski poštanski paketi određeni za zapovjedništva, čete i oblasti što se u tim mjestima nalaze kao i za pojedine vojničke osobe što ovima pripadaju.

U predjelima Srbije, zaposjednutim od austro-ugarske vojske, bili su otvoreni i predani javnom prometu još ovi c. i. k. etapni pošt. uređi: Rača u Srbiji, te Slepčev i Zabrež u Srbiji. U pošt. saobraćaju sa ovim novim etapnim pošt. uređima, priprešene su ove pošiljke: pri predaji: dopisnice, otvorena pisma, tiskanice (novine) i uzorci robe; pri razdaji: dopisnice otvoreno predana pisma, tiskanice (novine) i uzorci robe.

C. k. pošt. uređi od 10 do 25. decembra ne smiju primati pošiljaka sa darovima niti poštanskih paketa za ratne zarobljenike i internirane.

Pokrajinsko pripomočno društvo Crvenoga Križa za Dalmaciju

saopćuje:

Ratni pomoćni ured pri c. k. ministarstvu unutrašnjih posala, potaknut od mnogobrojnih upita i zamolba općinstva, stavio je u promet različite žalobne znakove, da se svakom uz mali trošak, dade prilika da iskaže svoju sučut i bol radi smrti blagopreminulog Cesara i Kralja Franje Josipa I.

Ti su znakovi slijedeći:

a) kolajna sa slikom Djeg. Veličanstva, iz tamnog metala, izrađena kao zakopčac za prsa, sa korotnim sviljenim znakom, cijena 3 kr.

b) znak «Cesar se molis posred željeznog krsta sa datumom smrti, cijena 1 kr.

c) znak iz crne porcelane ili crnog stakla sa glavom Djegova Veličanstva u bijeloj boji sa godinama 1830-1916, cijena 50 para;

d) crne vrpce iz tila ili vela sa grbom u zlatu, za gospodu i gospogje, cijena 5 kr. i 3 kr.

e) kokarda (puce), široka oko 4 cm. iz crne tkanine sa grbom, cijena 3 kr.

Ratni pomoćni ured daje znatan popust kod raspaćavanja ovih žalobnih znakova svim ratnim organizacijama, napose društvinama za podupiranje udovicu i siročadi palih vojnika i društvinama dužstvima Crvenoga Križa i njegovim podružnicama. Toplo se preporučuje izdašno podupiranje ove akcije.

Narudžbe upravljuju se na tehničku prometnu centralu ratnog pomoćnog ureda u Beču (Technische Betriebszentrale des Kriegshilfsbüros des k. k. Ministeriums des Innern, Wien, I. Bez. Hoher Markt Nr. 5.)

saopćuje:

Da se općinstvu olakša uporaba dvostrukih obavijesnih karata pokrajinskog pripomočnog društva Crvenoga Križa, koje služe za raspisivanje o bolesnim i ranjenim vojnicima, te s obzirom na povišenje poštanskih pristojbina, te će se karte razdavati, počevši od 1. siječnja 1917. posvema badava. — Karte se mogu, kao odsele, dobaviti kod svih pošt. i brzojavnih uređa, te se imadu frankirati sa poštanskom markom od 10 para. Nefrankirane karte ne će biti prosljegnjene.

Festa patriottica e di beneficenza all'Asilo Infantile.

A festeggiare il fausto avvenimento dell'avvento al trono di S. M. l'augustissimo Imperatore e Re Carlo I. ci fu mercoledì 13 corr. al locale dell'Asilo infantile un'accademia. Sullo sfondo del palcoscenico tra palme e trofei spiccava l'effigie dell'Augusto Sovrano, dinanzi alla quale i bimbi dell'Asilo recitarono poesie e dialoghi d'occasione e con tale garbo e con tanta naturalezza e disinvoltura da strappare al numeroso pubblico, tra cui notammo S. E. l'Arcivescovo dr. V. Pulisić, il generale comunale cons. aul. Skarić, frigorosi applausi; applausi che anzi tutto eran diretti alle brave maestre dell'Asilo signorine Manesi, Mattessich e Fischer per aver saputo preparare ed affiatare tanto bene bimbi così teneri. E i piccoli artisti cantaron anche, e assai bene dei cori accompagnati al piano, maestrevolmente, dalla signorina Calussi Maria. E applausi si ebbe anche il giovane violinista signor Pinti

Federico, che suonò proprio bene, due pezzi di musica classica. È quanđo, cantato l'Inno dell'impero, con cui anche s'era aperta l'accademia, si credeva chiusa la festucciuola, i bimbi s'erbero una gradita sorpresa. Un'ideale s. Lucia — la signorina Ziliotto Ličia — accompagnata da un corteo di giovani e belle damigelle, comparve sul palcoscenico e le messenger celesti portavano per i buoni e bravi bimbi e dolci e balocchi e biancheria e vestiti. E tutti i loro occhi, sorridenti di gioia, si fissarono su loro e cento e cento manine si protesero a ricevere i doni celestiali che poi viceversa provenivano da benefiche amiche dei pargoli.

Infatti, da due anni a questa parte per iniziativa della «Società per la protezione degli orfani e dei fanciulli abbandonati» un comitato di signore e signorine, auspici le egregie dame signore Ziliotto Ličia, Novaković Paolina e Calussi Maria, ha aperto nell'Asilo un laboratorio, dove, sotto la direzione della signorina Bortolotti Enrichetta, si lavora, giornalmente, per i bimbi poveri e biancheria e scarpette e si rifanno e riducono a nuovo vesti usate, che benefattori e amici dell'infanzia fan tenere alle buone signore, che pazienti assidue — e tra fe più p'estanti sono la signora Bianca ved. Rismundo, le signore Gaus Maria e Cassani Maria — impiegano così utilemente le loro ore libere. E così tutti i bimbi si ebbro i loro doni e grati regalarono di fiori le diretrici del comitato e le signore Ivčević e Skarić e diedero baci alla signora Radovani Maria, che mandò per loro dolci in quantità, e alle signorine Perissich e Andrića contessina Borelli che inviarono tante e belle scatole di balocchi. E il successo della bella festucciuola, a dir così, non è terminato. Più di 300 corone si raccolsero al bacile, colle quali si acquisteranno e biancheria e manofatti per confezionare indumenti, che come sino ad ora, saranno poi distribuiti a seconda del bisogno a bimbi poveri dell'Asilo e delle altre scuole della città.

Upotreba lozovine za krmu.

„Usljed velike oskuđice krme, preporučuje se upotreba lozovine za krmiljenje blaga a osobito magaraca, mazaga i konja.

Lozovina se može dati kao cijelo pruće ili još bolje, a to je i hranjivo, ako se pruće usitni i smrvi posebni strojevima, pa se može upotrijebiti kao naknada za livođno sijeno. Kao dnevni obrok može se dati do 15 kg. smrjljene lozovine, nu bolje biti da se za dnevni obrok dade oko 10 kg. i manje, pak da se životinje pored toga hrane sijenom ili kojom drugom običajnom krmom.

Preporuča se da se pripremjeni materijal podloži anisilja naime da se složi na vrste i dobro nabije, pak kvasi slanom vodom ($\frac{1}{2}$ kg. soli na 100 kg. loze). Ne može li se lozovina odmah prirediti za krmu, treba je u hlađu složiti na oveće hrpe, pak dobro nogama zbiti.

Povodanju u Janjini. Silne štete.

Pišu nam 7. o. m.

Na dan sv. Nikole u podne poče pada žestoka kiša, koja je trajala besprekidno do ponoća, te učini ogromnu štetu pučanstvu ove općine.

Uništilo je nejekoliko ovaca, kokoši a nastradale bi bile sve životinje, da nijesu ljudi priskočili i vulki ih u kuće i na podove pojata. Učinilo je došta štete po poljima i stranama. Razorio je mnogo međa, te uprav uništilo puteve i odnijelo svedove puteva. U luci Drača uništa je voda u neke mazine te nanjela dosta štete.

Prinosi za božićni dar.

Za božićne pripomoći udovama i siročadi palih dalmatinskih vojnika god. 1916 doprinješe:

rim. kat. župski uređ u Mandžalini kod Šibenika

kr. 8:96 — rim. kat. župski uređ u Suhomocu 29:98

— Petar Simunić, načelnik, Poljica 20 — rim. kat. župski uređ u Gdinju 54:50 — od kojih 30:32 za

u i siročad a 18:18 kao božićni dar vojnicima

— općinska uprava u Zadru 100 — rim. kat. župski uređ u Vidonju 11:25 — rim. kat. op. i dek. uređ u Skradinu 31:50 — rim. kat. župski uređ u Nevestu 10:20 — župnik don Frane Soša u Turnju 5 — rim. kat. župski uređ u Miljevcima 70:60 — rim. kat. župski uređ u Potravilje 40 — rim. kat. župski uređ, Slinovo

